

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszap-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 46. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 február 26.

Anglia szembeszáll

a semleges államok tiltakozásával.

Budapest, febr. 25. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A semleges államok tudvalevőleg tiltakoztak az ellen, hogy az angol hajók az ő lobogóik alatt közlekedjenek a németek által haditerületnek kijelentett vizeken.

Anglia a semleges államok tiltakozását visszautasította.

Elsülyedt angol hajók.

Budapest, február 25. Londonból érkező híradás jelenti, hogy egy német tenger-alattjáró megtorpedózta az Okley Angol gőzöst Ryentől délkeletre. A megsérült gőzöst megkísérelték elvontatni, de utközben elsülyedt, de legénységét sikerült megmenteni.

A Carib amerikai gyapotszállító hajó aknába ütközött és elsülyedt a német partokon.

A Marie francia aknakutató szintén uszóaknába ütdött és elsülyedt.

Az angol admirális jelenti, hogy a Glaumonaughten angol segédcirkáló a viharban elpusztult, csak romjait halászták ki a tengerből.

Német egyetemi hallgatók a harctéren.

Budapest, február 25. (Saját tud.) Berlinből jelentik: Hivatalos megállapítás szerint a német egyetemek 52,000 hallgatója közül 36,000 vount be hadiszolgálatra.

A harctér legfontosabb pontja a Kárpátok.

Budapest, február 25. A Politiken jelenti Londonból: A Moraingpost pétervári tudósítója azt állítja, hogy a németek Keletporoszországban nem négy, hanem tíz hadtestet összpontosítottak, így sikerült visszavonulásra bírni az oroszokat. **A harctér legfontosabb része most a Kárpátok**, ahol az oroszok Bukovina szélén erős ellentállást fejtenek ki.

Harcaink a Kárpátokban.

Budapest, február 25. (M. T. I.) Eperjesről jelentik, hogy a mako-vicai hegyekben helyzetünk jó. Alsópagony-nál egy újabb orosz szu-ronyromot visszavertünk. — Ellenségeink véres futásban menekültek előlünk.

Fehér hétből fehér hetek folytatólagos eladásához

ismét nagy mennyiségű kézi himzett **női ing**, Corsétták, nadrágok, továbbá **czérna és pamut vásznak**, damaszt asztalteritékek, asztalkendők **vásznon maradékok** megérkeztek és igen olcsón kerülnek eladásra **CZILLÉR IMRE** nagyáruházában.

A pápa közbenjárásának sikere.

Budapest, február 25. (Saj. tud.) Genf-ből táviratozzák:

A francia kormány kijelentette, hogy kész átvenni a napokban a Németországból Konstanzba szállított harcékptelen hadifoglyokat.

Uj harcok

a megvert orosz hadosztálllyal

Stockholm, február 25. A Stockholms Dagblad írja: A „mazuri téli esata” szintere túlnagy kiterjedésű volt ahhoz, hogy a nyert esatát valami helység után nevezhették volna el, mely a hadműveletek gőcpontja lett volna.

Az orosz kommuniké igen kurtán nyilatkozik az üldözés harcairól. Augustowotól keletre, az orosz jelentés szerint, különösen hevesek voltak a harcok.

Észak Lengyelországban a Kolónál megvert orosz hadosztlop visszavonult Lomzsig, ott azonban új erősítéseket kaptak, melyekkel most újból heves harcokba bocsátkoztak a németekkel. Tovább délre, ahol a németek Novo Georgievszk felé vonultak, az orosz jelentés szerint Plock környékén voltak heves összeütközések.

A varsói körzetről még mindig hallgatnak a jelentések. Viszont a Kárpátokból az oroszok most már nem jelentenek előnyomulást.

A Bukovinából az orosz jelentés beismeri, hogy az orosz csapatok kénytelenek voltak visszavonulni a Pruth mögé. Ebben hallgatólagosan bennfoglaltatik Csernovic kiürítésének beismerése.

A japán diákok elutaztak Zürichből.

Budapest, február 25. (Saját tudósítónktól.) A zürichi egyetem japán hallgatói haza utaztak. A Svájcban élő japán alattvalók megkapták a behívási parancsot s szintén haza utaztak.

A törökök egyiptomi háboruja

Milanó, február 25. A Corriere della Sera levelezője írja Kairóból: Az a tény, hogy a törökök el tudtak jutni a Szezi-csatorna partjára, anélkül, hogy a sinai félsziget homokja elnyelte volna őket, megdöbbeneti azokat, akik eddig kételkedtek abban, hogy Egyiptomban valószínű háború folyik. Most már mindenre képeseknek tartják őket s már azt látják, hogy bevonulnak Kairóba, felkeléstől, öldökléstől tartanak, az arabok ábrázatán fenyegető kifejezést látnak, gyűlölködő pillantásokat. Ezek a félnék emberek nap-után menekülnek Egyiptomból. A Corriere della Sera levelezője beszélt egy tripoliszi alattvalóval, aki fogolyként került az angolok kezébe. Ez elmondta, hogy a török seregek végtelen oszlopokban vonulnak át Sinai-félszigetén. A katonaság nagyszé-
rűen van felszerelve. Nagy tevé karavánok szállítják utánuk az élelmet. Igen sok tüzés is vonul ezen az úton. Minden ágyú elé, négy, sőt öt pár ló is van fogva a rossz terepviszonyok folytán. Az utász-csapatok felszerelését bivalyok által vontatott kocsikon szállítják. Az ut mindenütt szinte járhatatlan, csak itt ott homokos. A katonák élmezése kitűnő, vízzel pedig bőven elvannak látva, mert csak egy keveset kell ásni és mindenütt vizre bukkannak.

Sárga fajok harca Ázsiában.

Budapest, február 25. Newyorkból jelentik: **Kína még nem választotta a japán kormány jegyzékére. Hire jár, hogy Japán március elején megszakítja Kínával a diplomáciai viszonyt, s visszahívja követét Pekingből. Kína fővárosában nagy az elkeseredés az oroszok ellen is, mert Oroszország Japán szövetségese Kínában élő oroszok élete veszélyben forog.**

Az orosz дума a békéről beszél.

Berlin, febr. 25. A дума ma titkos ülést tartott, melyen a szocialisták kizárásával minden párt részt vett a kormányval egyetemben. Az ülésen mindenki felhagyott nagyhangú szólamaival és komolyan foglalkoztak a békével. Az oroszok hajlandók a béke Kelet-Poroszországra, Posen anektálására, ha megkapják Kelet-Galiciát és Konstantinápolyt. Számos jobbpárti még magáért Galiciáért is hajlandó a békére.

Nem lesz mit rekvirálni.

A kormány rendelete késik. — A gabonaüzérek megvesznek mindent. — Panaszok mindenfelé.

Néhány hete már, hogy Biharvármegyében minden lépést megtettek a gabona-rekvirálni. Azóta izgatottan várja a közönség, hogy mikor érkezik már le a rekvirálni vonatkozó rendelet. Mikor jelennek meg a rekvirálni kiküldöttök. És bár azóta már jó pár hét eltelt, eddig még sem a rendelet, sem a rekvirálni közegek nem érkeztek meg. A közönség izgatott várakozása abban leli magyarázatát, hogy a mai drága lisztárakat alig bírja, vagy ha az árakat bírja is, de nem bírja a gyomra a malmok kotyvalékát, amit hadi liszt eimen hoznak forgalomba. Mindenki abban reménykedik, hogy a kormány adománya olesó lesz és ehető. Igaz ugyan, hogy Nagyváradon ez hiu ábránd marad, ha még nem változtatja a tanács már ebben a dologban hozott határozatát. De Biharvármegyében még reménykedhetnek. Ott Fráter Barnabás alispán sokkal nagyobb élettapasztalattal bír semhogy ilyen intézkedéseket kiadjon.

Biharvármegyében más baj van. Eltekintve a vármegye pénztelenségétől ezidő szerint még nincs gabona, amit kiadhatnának. Oda fenn a miniszteriumban abban a tudatban vannak, hogy Biharvármegye termelői könnyen ellátják a vármegye közönségét a szükséges gabonával. A dolog pedig úgy áll, hogy a vármegye igen nagy részben beállott a teljes gabona hiány. Különösen érezhető ez a járási székhelyeken, ahol nagyobb számú a hivatalnok, iparos és kereskedői elem. De még ezek között a helyek között is legrosszabb a helyzet ott, ahol a járási székhelyek körül kevés számú kiscgazda

van, akik terményeiket eldugják. A nagybirtokosok pedig már legnagyobb részt értékesítették terményeiket.

Egy szóval a vidéken kezd komoly képet ölteni a helyzet, ami a kormány sürgős közbelépését teszi szükségessé. Vidéki tudósítónktól nyert megbízható információink szerint pedig a helyzet egyre rosszabbodik. **A vármegyét gabona üzérek járják be és azok vásárolják össze a gabona készletet. A kiscgazdától, akiket hiába fog felkeresni egy szerencsétlen minden oldalról nyuzott fogyasztó, a közönség egy métermázsza búzát sem fog kapni. A válasz mindig ugyanaz:**

— Nincs uram! Már eladtam. Természetes, hogy nincs, mert csak a kormány által meghatározott maximális árat a 40 koronát kapná meg terményéért, azonban a gabona ügynök 50—55 koronát ígér és fizet és azonnal megkapja a gabonát. Legérdekesebb a dologban, hogy ezeket a megbélyegzésre méltó háborus hiénákat nem lehet rajta kapni üzemeiken. **A negyven koronán felüli összeget fuvardíj, fuvardíj-többlet címén fizeti az ügynök.** Mi a céljuk ezeknek az ügynököknek? Bizonyára nem ők fogják megenni a lisztet, bár megérdemelnék, hogy egy hét alatt megegyessék velük. Az összevásárolt gabonát a termelő rejtett helyeiből átvizsgálja a kereskedő titkos magtárába.

— Ha 80 korona lesz egy mázsza buza, piacra dobjuk!

Igy beszélnek és cselekednek a hiénák. És ez alatt a hatóságok még mindég késlekednek.

Ha még sokáig késik a megfelelő intézkedés, akkor Biharvármegyéből nem 900. de 100 waggon gabonát sem fognak rekvirálni. Elvégre most a várakozásnak és habozásnak semmi célja sem lehet. Ha a kormány szedőssze a gabonát és azt szükség hiányában ismét visszaadja a termelőknek még mindég nem jelent olyan veszedelmet, mintha ezt az izzorások végzik el.

Nagyon ideje volna, ha a miniszteriumból mihamarább megjönne a rendelet, mert a vármegyében egyre nő a gabonahiány és egyre növekszik a közönség panasza.

Hogy kell takarékoskodnunk.

Hirdetmény a buza és rozsliszt kimeléséről

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. miniszterium 649—915 M. E. számú rendeletében foglaltakat a buza és rozsliszt kimeléséről, valamint a mindenféle sűtemények előállítására és forgalomba hozatalára vonatkozólag a következőkben hozza a közönség tudomására a rendelet szigorú betartása céljából:

Kenyérnek, kenyérműnek, vagy más sűteménynek előállításához buza- vagy rozslisztet, vagy ezeknek árpaliszttal való keverékét csak úgy szabad fölhasználni, ha annak legalább 50 százaléka tengeriliszt. Sűtődék, üzemek, amelyek a kész tésztát kisütésre elvállalják, csak a fenti megállapítás szerint előállított kevert lisztből készült tésztát kisütését vállalhatják el.

Olyan kenyeret, kenyérműt, vagy más sűteményt, amelynek előállításához a megállapított aránynál nagyobb mennyiségben használható föl buza vagy rozslisztet, tilos forgalomba hozni. A megállapított arányú keverékből előállított kenyeret, kenyérműt vagy más sűteményt, ha súlya kisülve 50 grammnál nagyobb, csak a sűtés befejezése után számított 24 óra eltelté után szabad forgalomba hozni.

Az olyan helyeken, ahol a tengeriben hiány van, a kenyeret, kenyérműt vagy más sűteményt csak úgy lehet előállítani, ha a buza- rozsliszthez legalább 25 százalékos burgonyát használnak föl a keverékbe.

A buza-, rozsa-, árpa- és tengeriliszt, valamint a burgonya keverési arányára vonatkozó rendelkezéseket a m. kir. belügyminiszter ur a törvényhatóság egész területén, vagy egy részén a magánháztartásokra is kötelezőknek állapíthatja meg.

A fenti rendelkezések alá nem esnek: azon cukrászsűtemények, amelyekben az előállításához felhasznált összes anyagokból a liszt nem éri el az egész mennyiség 50 százalékát, a buza-, rozsa-, vagy árpaliszt felhasználása nélkül előállított mindennemű sűtemények; a pékiparban előállítani szokott vizeszemle, (azonban naponként csak egyszer abban az időben szabad vizeszemlyét előállítani, amelyet erre a városi tanács egységesen megállapít) valamint azon sűtemények: amelyek kórházak, üdülőházak és gyermekeket vagy betegeket ápoló egyéb intézetek szükségletére a vezetőorvosok határozott minőségben és mennyiségben megrendelték; és végül a katonai parancsnokság által rendelt sűtemények.

Aki a jelen rendelkezéseket megszegi, kihágást követ el és az 1914. L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Jelen rendelet rendelkezéseit, amelyek f. évi március elsején lépnek életbe, szigorú mihez tartás végett közhírré teszem. Nagyvárad, 1915 február 23.

Gerő,
r. főkapitány.

Látogatás a Nyilvános Népkönyvtárban.

A népkönyvtár és a háború. — Akik földrajzot tanulnak. — A háborús könyvek népszerűsége. — A háború és az irodalom.

— Saját tudósítónktól. —

Mindig az irodalom és művészet volt az a jótékony atmoszféra, ahova a napi izgalmaktól, az ideget ölő robottól és agyat eltompító zürzavaroktól megviselt lélek felemelkedett, hogy újjá szülessen, szint kapjon, édes élvezetet nyerjen s új erőt szerezzen a soha el nem muló további küzdelmekre. A háború azonban az életnek minden megnyilvánulására hangfogót tett. Előterbe juttatta azt, ami a háború ügyét van hivatva előmozdítani. Mikor a hareba hívó kürtök harsány hangja végig zendült az országon, sokan azt gondolták, hogy ez a kürtző egyúttal gyászindulója lesz az irodalomnak is. Mert ugyan ki is érdeklődne a háború szörnyű idejében az irodalmi dolgok iránt? — kérdeztek a lemondó lelkek és már sirját is megásták az irodalom muzsájának. Azonban nem így történt. A harcias idők szelleme igaz ugyan, hogy megkisebbitette az irodalom tárgykörét és azfaktualis háborús jelenségeket varázsolta az irodalmi élet horizontjára, mégis a közönség, főképen pedig a jövő embereinek, a fiatalságnak az irodalom iránti kedve növekedett. Azonkívül olyan új studiumnak lett szülőjévé, amelynek a háború után a komolyságának megfelelő formában s arányban kell tért nyernie.

A váradi kulturintézmények egyik legideálisabb és leglátogatottabb helyét: a Nyilvános Népkönyvtárt látogatta meg tudósítónk és itt Bodnár János könyvtárnoktól nyert felvilágosítást arról, hogy milyen hatással volt és van a háború az irodalmi olvasmányok tekintetében.

Bizony — beszélte a könyvtárnok — a háború nagyon megbénította az irodalom iránti érdeklődést. Az emberek lejjebb szállították igényeiket és mint ilyen esetben mindig, úgy most is nem a hasukon spóroltak, hanem a kulturán. Erre példát adott maga az állam, mikor a kulturális költségeket tetemesen redukálta. Így tett a közönség is és ezért tanusított nagy közönyt a kultura iránt, amelyre pedig ezekben a nehéz órákban a léleknek eminenter szüksége van. A közönség indolenciája azonban nem vehető észre a könyvtár menetén. Ennek az oka pedig az, hogy a közönség a könyvtárt ingyen használhatja és ez az ingyen kultura igen biztosította a közönség érdeklődését. Most ezekben a háborús időkben tűnt fel különösen, hogy mily magasztos és üdvös volt ennek a könyvtárnak a felállítása.

A könyvtár látogatóinak száma mutatja, mily egyszerű volt a könyvtár hivatása. Míg ugyanis a múlt évben 27,924 olvasója volt a könyvtárnak s 31007 kötetet olvastak, addig a háborús idők látogatóinak száma 9 százalék emelkedést mutat.

Pedig a takarékoság ugyancsak meglátszott a könyvtár pártfogása körül. Az állam a szokott évi segélyt nem utalványozta ki és így ez csupán a város támogatására szorult. Hogy a város vezetősége mennyire szíven viselte a háborús időkben a könyvtár ügyét, ezt nemcsak a segély megadása mutatja, hanem az is, hogy a könyvtár részére egy szép és új helyiséget szerzett meg, amely hivatva van majd az eljövendő békés időkben a kultura áldásait minél szélesebb körökbe eljuttatni. A polgárság maga is megmutatta, hogy könyvszeretete nem egyenlő a könyv elolvasásával, hanem a könyv útján nyert gyönyört és tudást a tehetőséghez képest meg is kell hálálni, tudni kell viszonzni. Így a polgári áldozatkészségnek szép példáját adták azok a kisebb és nagyobb váradi cégek, amelyek az új könyvtár ingyenes

felszerelésére vállalkoztak. Ez egyúttal arra szolgál majd ösztönzésül, hogy a város vagyonszámba polgárságának támogatását hívják fel.

Igy fog készülni azután az a kultura és az a boldogabb jövő, amelynek állandóságot és fenséget a tudomány, a környv és az apró fekete betű fogja biztosítani. Ez lesz majd a népek vértelen csatája. Hogy szükség van a tehetős polgárok támogatására, jellemzi az, hogy a háború nem fojtotta el, sőt felszította az irodalom utáni vágyat és az irodalom itánti vágy még jobban fog uralkodni a lelkeken a háború után, mert a világot meghódítani és szebbé tenni nem a gépfegyverek fogják és nem a 42-esek, hanem a dusan felszerelt könyvtárak, a jó iskolák és a kultura virágai: a könyvek.

A könyvtár levegőjét is teljesen a harci láz kerítette hatalmába legnagyobb részét. Az olvasók zöme a háborús eseményekkel összefüggő, ezeket tárgyaló művekkel foglalkozott. A „Hadügyi Közlemények” füzetei, amelyek sokszor érintetlenül heverték a könyvtárban, most naponként megfordult az olvasók kezében.

Egyik feltűnő jelensége volt a háborús idők szellemének az, hogy az olvasók falánk mohósággal vetették magukat a térképek tanulmányozására. A könyvtárhelyiség falai előtt az olvasók egész tömege állott a térképek nézve és valóságos geográfiai szakértők születtek a térkép tanulmányozás hatása alatt. Előkerültek az üvegszekrényekből a lexikonok, az ellenséges országokat tárgyaló geográfiai, etnográfiai művek. Egymásután jöttek azután az egyes hadakozó felek hadi-erejét bemutató művek.

Az olvasók másik része a folyóiratok olvasására fordította idejét. Ezek fényes illusztrációikkal és nívós háborús cikkeikkel elégtették ki az olvasók fantáziáját.

Természetesen a szépirodalmi művek közül is a mai világháborúval kapcsolatban levő, a maguk korában utópisztikus regények voltak divatban. Jókai „Jövő század regénye” amely a látónki lelkű író bravuros fejtegetéseit foglalja magában egy eljövendő nagy népek csatájára vonatkozólag, Sarcey „Páris ostroma”, amely megkapóan festi az 1870 iki németektől ostromlott Páris szomorú állapotát, Jókai „Szabadság a hó alatt” regénye, amely az orosz állapotoknak és jellemző eseményeknek festői leírásával tűnik ki — állottak leginkább az olvasók érdeklődésének gyújtópontjában.

Az újabb irodalmi művek közül, amelyeket a háborús levegő inspirált, nagy népszerűsége volt Nagy Endre mesteri tollal megírt három művének, a „Csatáképek”-nek, „A nagy háború anekdotái”-nak és a „Tábori levelek”-nek.

Szintugy vonzó hatással volt az olvasókra Krúdy Gyula „42-es mozsarak” c. regénye, amely romantikus hangulatával és közvetlen aktualitásával ragadta meg a figyelmét.

Elénk mozgalmasság mutatkozott a jogi munkák olvasása körül. Nap-nap mellett forgatták az olvasók a „Corpus Juris” lapjait, főképen azokat, amelyek a katonai kötelezettségről, a hadiadóról szóltak.

Azonkívül napfényre kerültek a régi, már feledésbe merült magyar költők művei. Petőfi költeményének különféle kiadása ott volt található az olvasók előtt, Arany epikus művei és harcias témájú versei szintugy keresettek voltak.

Feltűnő volt, hogy az olvasók között

igen sokan voltak a leányok, akik az apó-lással foglalkozó műveket, szépirodalmi könyveket, de leginkább háborús könyveket olvastak.

A tanuló ifjuság pedig legjobban rá volt utalva a könyvtárra a háborús témájú iskolai dolgozatok miatt, amelyekhez szükségelt forrásmunkákat bibliografiai sorrendben előre elkészítették a könyvtárban.

Minden tekintetben mutatta a könyvtár forgalma, hogy a közönség körében az irodalom szeretete nem veszett ki, hanem egybeforrott azzal, ami most életünk minden társadalmi funkcióját is áthatja, a háborúval.

Felkereste tudósítónk egyik legforgalmasabb könyvkereskedő cég vezetőjét is, aki szíves volt az alábbiakban közölni észrevételeit.

A háború kitörése után egy pár hónapig nagy pangás állott be az üzlet menetében. Ezekben a hónapokban nem volt a könyvek iránt kereslet semmi. Ami vásárlás történt, azt a katonák eszközltek. Ebben az időben nagy mennyiségben fogyott el a copier-papír a notesz, a töltő-toll, színes kréták, a körzők. Továbbá a térképek voltak a kereslet tárgyai.

A harebainduló katonák kiválóképpen vették a különböző imakönyveket, rózsafüzé-eket és azokat a képeslapokat, amelyek a háborús kép mellett még valamelyik szent alakjával ékeskedtek.

A közönség nagyrésze, így az önkéntesek, bankhivatalnokok, ügyvédek és hölgyek szorgalmasan vették az orosz, szerb nyelvtanokat, szótárakat.

A könyvek iránt való érdeklődés akkor kezdődött meg, mikor egy december elején megjelent a piacon Sarcey „Páris ostroma”-nak egy régebbi kiadása. Ezt nyomon követte azután Mikszáth „Almanach”, az osztrák magyar, az angol és német diplomáciának iratai a „Vörös könyv”, a „Kékkönyv” és a „Fehérkönyv”.

Ezután egy kis szünet állott be a könyv-vásárlásban. Újév felé nagy tömegben fogytak el a különféle naptárak. Ennek főoka talán az volt, hogy gratis nem igen lehetett kapni.

Újév után ismét megindult a könyv-vásárlás. Krúdy „42-es mozsarak”, Swen Hedin „Egy nemzet hareban”, Nagy Endre „A nagy háború anekdotái” és a legszenzációsabb könyv Connan Doyle „A veszedelem” lettek a vásárlásnak a tárgyai.

Igen nagy lett a kereslet a „Magyar könyvtár”, „Zeppelin” és „A hadakozó felek hadi ereje” c. művei után.

A jogászok és az ügyvédek részéről igen keresettek voltak az „Új polgári perrendtartás”, Törv. bélyegilletékek” és a „Mortatoriumos rendeletek”.

Végül a szépirodalmi téren két kiváló és disztíngvált izlésű írónak Juhász Gyulának és Thomas Mannak volt nagy vásárló közönsége. Juhász Gyula Uj versek c. füzeté és Thomas Mann „A halál Velencében” c. regénye igen sok példányszámban kelt el.

Még egy igen jellemző jelenség mutatkozott a zeneművek vásárlása terén. A közönség legnagyobb részét a harcias indulók a „Princ Eugen”, „Wacht am Rhein”, „Radetzky induló” kottáit vette. Továbbá azokat az aktuális és háborús szellemű dalokat, amelyek már a közforgalomban vannak.

A háború, mint látjuk, erősen átalakította a közönség izlését, de egyúttal be is bizonyította eddigelé azt, hogy az irodalom és a kultura után való vágyat egyáltalában nem irtja ki.

x Kőhögés, hurut, rekedtség
lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Letartóztatott galíciai élelmiszeruzsorások.

Budapestről írják: A napokban Nagy Károly dr. detektívönök utasítására több detektív Musko Sándor dr. detektívtestület-beli rendőrfogalmazó vezetésével ismét a zugbörzék kiemelésén dolgozott. A detektívek ellátogattak több kávéházba, de leginkább a Royal-szállóban működtek, ahol a legszemérméletlenebb módon folyt az élelmiszerek árának mesterséges felhajtása.

A detektívek a Royal-szállóban rengeteg „galíciai menekültet” találtak, akik ismét üzérkedtek az élelmi cikkekkel és a rendőrség emberei többeket éppen akkor fogtak el, amikor azok kötéseket akartak csinálni. Ezek Günsberg Izsák bukorszói kereskedő és Siedvertz József jaslikai kereskedő, aki egy kiskereskedőt megkérdezett, hogy mennyiért hajlandó kókuszszirt eladni. Amikor a választ megkapták, mindketten két métermázsát akartak vásárolni és nyomban alá is írták a kötést.

A kereskedő, akinek nem volt ennyi kókuszszirt raktáron, azt mondta, hogy mihelyst elegendő mennyiséget kap, rögtön szállítja az árut. Később azonban megtudta, hogy a kókuszszirt ára emelkedett és ezért nem akarta oly áron adni. Erre a két galíciai kereskedő lármát csapott, ügyvéddel, perrel fenyegetődzött és a botránynak a rendőrség vetett véget.

A rendőrség elfogta Blech Márkus galíciai bádogost is, aki a világon mindennel kereskedett. A rendőrség még négy magyarországi üzérre is rátette a kezét. Ezek Adler Nuehem bártfalvai marhakereskedő, Szein Chajim ócsai marhakereskedő, Fuchs Eisig havasmezei marhakereskedő és Fortgang Sámuel bártfalvi fakereskedő.

Az utóbbinál 40.000 korona készpénzt találtak, azonkívül valamennyinél rengeteg árukötés volt cukorról, lisztről, svédgyufáról, kakaóról, kókuszdióról, bakkancsról, cipőzsinórról és mindenről, amit csak összelehetett vásárolni.

Amikor a detektívek ezt a díszes társaságot a Royalból a főkapitányságra akartak kísélni, a kapuban Hirschfeld Sámuel a detektívek elé ugrott és elkezdett kiabálni: *Zsidóüldözés van Magyarországon. Rettenetes amit itt csinálnak!*

Hirschfeld olyan lármát csapott, hogy a rendőrség igazolásra szólította és megindította ellene az eljárást közbotránny okozás miatt. A Royal-szállóból előállított galíciai menekülteket kivitték a toloncházba, ahol folytatják ellenük a kihágási eljárást.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczy-uton kapható.

A jobbkez és a kórházi fehérneműk foltozása.

Vettük és készséggel közöljük a következő sorokat:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Mai lapjában tévesen volt közölve — a „Jótevény nőserég munkában” című — Biharmegyei Nőegylet akeiója.

Miután én vagyok a Vörös-Kereszt fehérnemű osztályának, a Jobbkéznek vezetőnöje, kötelességemnek tartom az igazi tényállást a nagyérdemű közönséggel tudatni.

A Vörös-Keresztnek szándékában van a kórházakban lévő rongyos fehérneműt foltoztatni, (a foltozási költséget viselni). Miután a fehérnemű osztály hölgyei erre az óriási munkára a sok más új munka miatt egyedül nem vállalkozhatnak, a Vörös-Kereszt választmányi ülésén ki lett adva nekem, hogy a jövő választmány ülésre tegyek jelentést, hogy ez mennyibe kerülne s miként megoldható.

E részben a kórházakkal a tárgyalás meg is történt. Az összes ruhák a Vörös-Kereszt fehérnemű osztályába lesznek szállítva s onnan rendezve, a rendezésben a fehérnemű osztály azon három hölgye, kik az első percek óta lankadatlan kitartással dolgoztak velem, Harmathy Károlyné, Bary Józsefné és Kőszeghy Józsefné, Lubinkovits Emilné, Marian Emilné, Göndics Irén segítségével vesznek részt.

A foltozásnak jórészt a munkanélküli asszonyoknak adjuk ki, miután a Vörös-Kereszt itt is akar segíteni. Személyi Kálmánné olasz közs. polgári leányiskola igazgatónéja ígérte, hogy a növendékeivel szintén segítségünkre lesz.

A Biharmegyei Nőegylet elnöknője, is mert jó szíve által vezérelve szintén ily segítségre kérte fel a Biharmegyei Nőegylet hölgyeit, mely segítséget mi hálásan fogunk venni s a kívánt foltozni való ruhákat Törvényszék 25. ajtó szám alatt kiadjuk s bevesszük.

Hazafias üdvözléssel:

Pallay Lajosné.

A német katonák elutazása.

Dicső szövetségeseinknek a Hadapródiskola kórházában üdülő hősi csapata, amely valóságos új szint és hangulatot teremtett az utcákon, s amely már igazi kedvencévé vált a közönségnek, tegnap utazott el városunkból.

Az a szerető gondoskodás és ápolás, amelyben részesültek, teljesen helyreállította egészségüket és most visszautaztak hazájukba, hogy onnan rövid pihenés után ismét a harcra menjenek.

Tegnap délután három villamoskocsi vitte ki a távozó német katonákat a pályaudvarra. Amerre a villamos kocsi elhaladtak, a közönség mindenütt hangos éljenzéssel és kendőlobogtatással vett búcsút a német katonáktól. A Rákóczi-uton a német katonák a „Wacht am Rhein”-t kezdték énekelni és egész uton végig ennek a himnusznek akkordjai mellett robogott a német katonákkal a villamos.

A pályaudvaron is nagy néptömeg várta a német katonákat. A vonatra szállás előtt a távozó német katonáknak kedves utaválót is adtak a „Jobbkéz Egyesület” megjelent hölgytagjai özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Pallay Lajosné, dr. Krüger Aladárné, Lubinkovics Emilné, Bary Józsefné,

Sebessy Irén, Bakó Ida, Poyvár Erzsike, Hutschenreiter Ida.

Jelen voltak még a pályaudvaron dr. Dalnoky Kovács Aron, dr. Fráter Imre, Kozáry Gyula és Lubinkovics Emil.

Mindegyik német katona kapott a hölgyektől cigarettát, csokoládét és azonkívül emlékképpen még egy szép virágcsokrot is adtak át a hölgyek a katonáknak.

A német katonák hálás szívvel köszönik meg a hölgyek e kedves ajándékát.

A vonatra szállás előtt még egyszer búcsút vettek a megjelent hölgyektől s uraktól, miközben sokszor felhangzott a német katonák ajkán:

— Gott strafe England.

Majd feltűzték mellükre az emlékül kapott virágcsokrot és beszálltak a készenálló vonatba, amely tegnap este robogott el velük nagy Németország felé.

Vitéz honvédeinknek.

Egy waggon ajándékot küld Nagyvárad közönsége.

Rimler Károly polgármester tudvalevőleg tervbe vette, hogy a nagyvárad 4. honvédelmi ezred hős vitézeit meglátogatja a harcúterén s nem csak a város közönségének üdvözlését viszi a derék fiuknak, hanem azokat az adományokat is, amelyeket annyi szeretettel, meleg szívvel adott össze Nagyvárad város közönsége.

A városházán Rimanóczy Béla vette gondjaiba az adományokat s felügyelete alatt ládába csomagolták. Összesen 55 láda mindenféle dolgok kerültek össze.

Van az adományok között fehér és vörös bor, üvegekben és kis hordókban, spanyol bor, más csemege borok, likőrök, pálinkák, konyak, igen sok rum; tea, tea-sütemények, nem romlandó cukrász sütemények, mézeskalácsos, cacs, piskóta; füstölt hus, szalonna, füstölt kolbász, különféle conservhalak, haskötők, érmelegítők, kapcák, hósapkák, rengeteg harisnya, zsebkendők stb. Óriási mennyiségben van a füstöltnivaló: mintegy 40.000 darab szivar és 80.000 darab cigaretté.

Ezekon kívül a begyűlt pénzből beszerettek 1000 drb pipát szárral s mindenikhez van gyújtó és más szükséges készség, aminek a lövészárkokban nagy hasznát veszik vitéz honvédeink.

A ládára fél iv papír nagyságu nemzetiszin keretű vászonlapokat készítettek, a melyre van nyomva a cím és a láda tartalma. Szóval Rimanóczy Béla olyan szerető gonddal rendezte el az adományokat, a milyen szeretettel azokat adományozta a közönség.

Az ötvenöt láda, amelynek száma még mindig gyarapszik az adományokkal, körülbelül megtölt egy vasuti kocsit.

Ha valami közbejött ok miatt Rimler Károly polgármester nem utazhatna el a harcúterre, elküldik, mint vasuti szállítmányt az ezrednek.

Nagyvárad város 4 ik honvéd gy. ezred hős katonái számára ujabban még a következők adakoztak: Harmathy Károlyné 5 kgr. cukor, thea, rum, cognac, cacaó, csokoládé, chechez, pogácsa, szalámi, szalonna, szardínia, birsalmasajt, 12 zsebkendő, 500

cigaretta egy csomagban. Vuoskies Gyula 11 liter vörös bor, 2 láda 5—5 kiló mézes. Özv. Weinberger Jakabné 1 üveg cognac, 2 üveg seprópálinka. Cseprega Miklós 50 liter bor. Rácz Rózsika és Iluska 3 üveg bor, 1 üveg szilvórium, 200 cigaretta. Dr. Olasz Béla 15 l. óbor, 2 liter barack-pálinka. Dr. Kotzó Jánosné 1 drb. hősapka, 1 drb. esuklóvédő, 1 üveg seprő pálinka. Kelem Béla és neje 1000 drb. cigaretta. Iványi István 10 korona.

HIREK

Tájékoztató.

- Február 26. Kath. Kőr. közművelődési estély d. u. 5 órákor.
 Február 28. Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése d. e. fél 11 órákor.
 Március 4. Közig. bizottsági ülés a városházán d. u. 3 órákor.
 Március 7. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.
 Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.
 Március 12. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.
 Március 19. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.
 Március 25. Kath. Kőr. közművelődési estélye d. u. 5 órákor.

A Vörös Félhold nagyváradi hangversenye.

Teljes bizalommal folynak az előkészületek a háborús jótékonyág szezonjának kiemelendő eseményére: a Vörös Félhold nagyszabású hangversenyére, amely az előjelekből ítélve: fényes sikerrel fog lezajlani, közönségünk körében oly élénk az érdeklődés a ritka műveléssel is kecses ünnepség iránt, hogy már tegnap történtek előjegyzések páholyokra Pásztor Ferencnél, a végrehajtó bizottság pénztárokánál, aki eddig is oly érdemes tevékenységet fejtett ki a jótékony mozgalmak szolgálatában s aki ezt a fáradságos és felelős tisztelet most is készséggel vállalta magára.

A jegyek árusítását szombaton kezdi meg a rendezőség; az árusító helyeket hirdatók és falragaszok tudatják a közönséggel. Előrelátható, hogy a helyek fölötté kapások lesznek.

A végrehajtó-bizottság nevében Sas Ede főtitkár és Pásztor Ferenc pénztáros tegnap keresték föl dr. Adorján Emilt, a Fekete Sas palotájának tulajdonosát, hogy engedje át a Vigadó dísztermét a jótékonyünnepség céljára. Dr. Adorján Emil, mint eddig is, most is lekötelező előzékenységgel tett eleget a kérelemnek.

A rendezőség legközelebb közzé teszi a hangverseny részletes műsorát, ami elé közönségünk a legnagyobb várakozással tekinthet, amely ezt a várakozást bizonyára ki is fogja elégíteni. Nemesak a magas és fontos célt: a török testvéremzet háborús jótékonyágának ügyét szolgálja, aki a hangversenyre jegyét megváltja, de egy nagyszerű est emléket is megszerzi magának.

*** A hivatalos lapból.** Dr. Agoston Péter jogakadémiai ny. r. tanár a hatodik fizetési osztályba neveztetett ki.

*** Kitüntetett őrnagy.** A király megparancsolta, hogy Wolff Gusztáv 70. gyalogezredbeli őrnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerés tudtul adassék.

*** Herczeg Ferenc előadása.** Amint tegnap megemlékeztünk róla, Herczeg Ferenc távirati értesítést küldött, hogy előadását vasárnap délután 5 órákor a Kath. Kőrben megfogja tartani. Tegnap levél is érkezett Herczegtől, amelyben még egyszer megígéri a Vörös Kereszt Egylet felolvasó estélyén való részvételét. Ugyanitt megemlítjük, hogy Herczeg Ferenc határozott kívánságára bankett nem lesz, ellenben jóismerőseinek, barátainak, vagy tisztelőinek tudomására hozzuk, amennyiben társaságban néhány kellemes órát óhajtanak eltölteni, hogy vasárnap este a Pannóniában fog vacsorázni és ott minden meghívás mellőzésével az érdekl. urakat és hölgyeket szívesen látják. Az étkezés a la carte történik. Nagy irónk a vacsora előtt a színházba is ellátogat rövid időre. Herczeg Ferenc előadása bizonyosan szép jövedelmet fog hozni a Vörös-Kereszt Egylet számára. Az egylet a következő meghívót bocsátotta ki:

A Vörös-Kereszt Egylet nagyváradi választmánya f. évi febr. 28 án délután 5 órákor a „Katholikus Kőr” nagytermében Herczeg Ferenc, Bihari Ákos és a 4 ik honvédekzenekarának közreműködése mellett felolvasó estélyt rendez, melyre a nagyközönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Helyrak: Ülőhely 1 kor., állóhely 40 fill. Jegyek előre válthatók a Katholikus Kőr háznagyánál, M. Jánosy Aurél urnál.

*** Katonai kinevezések.** Öfelsége dr. Szalay Dezső 101 ik gyalogezredbeli és dr. Egyedy Dávid 70-ik gyalogezredbeli tartalékos segédorvosokat főorvosokká, dr. Veszelinovity Vojisz 70-ik gyalogezredbeli és Leichtmann Jenő 37 ik gy. e-beli tart. segédorvosokká, Dürport Károly 37-ik gy. e-beli főhadnagy számvivőtisztet százados számvivővé, Necsak Száva 19-ik tüzérezredbeli hadnagy élelmező tisztet főhadnagy élelmezési tiszté nevezte ki.

*** Lukács Ödön főjegyző felmentése.** Mint már említettük, Lukács Ödön városi főjegyzőt, aki mint adóügyi-tanácsos, államérdekből felmentetett a katonai szolgálat alól, a napokban behívták katonai szolgálatra Rimler Károly polgármester felterjesztésben kérte, hogy Lukács Ödönt újból mentse fel a katonai szolgálat alól, mert mint főjegyző és a polgármester helyettese, közérdekből nélkülözhetetlen. A polgármester felterjesztésére tegnap megérkezett a honvédelmi miniszter távirati rendelkezése Nagyváradra, amelyben Lukács Ödön főjegyzőt a háború egész tartamára felmenti a katonai szolgálat alól.

*** Hány jegyző vonult be? Fráter Barnabás** alispán tegnap rend. letet adott ki a fősolgabírákhoz, hogy a hadbavonult jegyzőkről minden esetben jelentést tegyenek. Ugyanakkor jelentés teendő arról is, hogy hol kivel helyettesítették a jegyzőket. Eddig még minden községben sikerült pótolni a haretérre ment községi tisztviselőket, hogy azonban ezután is oly könnyű lesz-e a feladat, az nagyon kétes, mert a használható munkaerőt már eddig csaknem mind helyettesítették. Hátra vannak még a nyugdíjas jegyzők, akik azonban kevés helyet tudnak pótolni.

*** A bankkamatláb.** Budapestről írják: Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsosa Budapesten ma Popovics Sándor elnöklete alatt ülést tartott. A bankkamatláb változatlan maradt.

*** Közművelődési est a Kath. Kőrben.** Ma délután 5 órákor tartja meg a Katholikus Kőr a második böjti-estélyt. A közművelődési-est műsora igazi értékes számokból van összeállítva, amelyek egytől-egyig arra vannak hivatva, hogy a lelket gyönyörködtessék és finomítsák. Különösen kiemelendő Szilágyi Dózsa, premontrei tanárnak, a kiváló egyházi szónoknak előadása, amelynek előreláthatólag nagy hatása lesz a böjti-estély közönségére. A változatos és nagy körültekintéssel összeállított műsor a következő számokból áll:

1. a) Heller, Rondó. b) Scharwanka idyl. Zongorán előadja Bagossy Ella.
2. A nevelés ideálja. Beszéd, tartja: Szilágyi Dózsa.
3. Schumann dalok. Énekli Seh Gitta. Zongorán kíséri: Szalay Aladár.

Az előreláthatólag nagyszerű böjti-estély pontosan 5 órákor kezdődik.

*** Görög katolikus közeég a magyarságért.** Ungvárról írják a Magyar Kurirnak: Érdekes beadvány érkezett dr. Papp Antal munkácsi görög katolikus püspökhöz. A beregi felvidék egyik kis eldugott határszéli faluja, Latorcafé, szintén színhelye volt az orosz betörésnek. Az orosz püünkösdi királyság alatt még muszka pap is jött a községbe és elakarta a lakosságot tértíteni vallásától. Persze dolgozott a megfélemlítés és a rubel is. Mindez azonban mit sem használt. A nyelvében rutén, de érzésében teljesen magyar görög katolikus lakosság nem tántorodott el attól a meggyőződéstől, amelyet előljárói, hazafias papjai és tanítói oltottak szívébe. Am egy hatása mégis volt az orosz látogatásnak. A kis falu lakossága egyszermindenkorra véget akart vetni annak a reánézve megszegyenyítő elnevezésnek, hogy ő orosz, hogy ő ruthén, hogy ő rusznák, tehát ő muszka, vagy muszkofil. Ezért Kabáczy Rezső gör. kath. lelkész vezetésével hitközségi gyűlésre jöttek össze az összes otthonmaradt hívek és ezen a gyűlésen elhatározták, hogy lépéseket tesznek arra nézve, hogy ne nevezék őket ezenül oroszoknak, hanem görög katolikus magyaroknak. Ha nyelvük ruthén is, ők szívvel-lelélekkel magyarok, akik méltók a nagy fejedelem, Rákóczi Ferenc elnevezésére: „Gens fidelissima”. Hogy pedig még erősebben hangsúlyozzák a nemzetrel való egységüket, kérik a naptáregyesítés rendezését is, hogy ne legyenek elkülönítve e tekintetben sem többi, hazájukat szerető testvéreiktől. A szegény, hazafias ruthén nyelvű görög katolikus magyaroknak ezt a lépését a főpásztor nagy örömmel fogadta és a maga részéről megtette a szükséges lépéseket, pártólán terjesztvén fel a nép kérelmét a miniszterelnökhöz és a földművelésügyi miniszterhez.

*** Meghalt a leánya után.** Tragikus véget ért tegnap délután 3 órákor Tirschel Gyula tekintélyes iparos és városunk derék polgára. Tirschel Gyulának a múlt év nyarán meghalt a leánya, aki szemefénye volt a szülőknek. A leány halála lesújtó hatással volt az apára, aki a nagy szomorúság miatt szívbajt kapott, amely mindinkább elhatalmasodott rajta és tegnap délután véget vetett életének. A tragikus sorsu Tirschel Gyula temetése f. hó 27 én d. u. 4 órákor lesz Nagy Sándor-utcai házából.

*** A nagyszalontai Vörös-Kereszt kórház forgalma.** A Nagyszalontán már évtizedek óta áldásosan működő Vörös Kereszt kórház mult évi működéséről tegnap terjesztette be Csanády Jenő főszolgabíró a kimutatást. Eszerint a kórházban összesen 526 beteget kezeltek. A betegek között 184 katona volt, akik a harc-téren betegedtek meg. A 184 katona között lösebbel 111, szurtsebbel 11, fagyással 3, belbetegséggel 53, szembetegséggel 2, fül-bajjal 1 s más betegséggel 3 ember volt a kórházban. A betegek közül 1 halt meg, a többi gyógyultan távozott. Összesen 14926 ápolási napja volt a kórháznak. Az összes betegek közül meghalt 3 férfi és 3 nő, a többi meggyógyult.

*** A népfőkelők behívása.** A nagyváradai m. kir. 4. népfőkelő parancsnokság 1-21-1915. számú megkeresése folytán ezennel felhívom a Nagyváradon tartózkodó 1874. évben született és ennél fiatalabb évfolyambeli A) alosztály (katonailag kiképzett) népfőkelőket, hogy 1915. évi február hó 26-án (Pénteken) reggel 7 órára a népfőkelő parancsnoksághoz (Rákóczi-ut Markovits-ház) a törvényes következmények terhe alatt okvetetlenül vonuljanak be. Segédszolgálatra vagy betegnek minősítettek és a tanítók is a jelzett évfolyamig bevonulni tartoznak. Bevonulni csak azok nem kötelesek, kik felülvizsgálaton bocsáttattak el és azok, akik a lovasságnál szolgáltak. Figyelmeztetem a bevonulni kötelezetteket, hogy aki ezen behívási parancsnak nem engedelmeskedik, amennyiben mulasztása nem véltén, vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart, a cselekmény büntetést képez. Az 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében a vétség büntetése egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, a büntetést hat hónaptól két évig terjedő börtön. Nagyvárad, 1915 február 23. *Bemély Ferenc, katonaiügyi tanácsos.*

*** A 20,000 koronán felüli jövedelmek megadóztatása.** A 20,000 korona jövedelem után kirovandó és a hadsegélyezés céljaira szolgáló jöveoelmi adók megállapítását legelőzelebb megkezdik. Ezen adó elsőfoku megállapítása végett Nagyvárad város területére az 1915. évre alakítandó adó felszólamlási bizottság elnökévé dr. Moskovits Józsefet, a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara elnökét nevezte ki *Németh István kir. pénzügyigazgató.*

*** Egy hős franciskánus halála.** Pozsonyból írják: Szent Ferenc rendje, mely az egész világon el van terjedve és tiszta, megalkuvást nem ismerő hazaszeretetről mindenkor tanubizonyosságot tett Magyarországon, újabb tagját gyászolja a világháború kitörése óta. A pozsonyi rendház hőselkü és elszánt akaraterejű testvére, Soós Gutbert már porladozik valahol az orosz mezőkön. A 106. számú veszteségi lajstrom újabb halotról számol be: Anyos Imre Elek valószínűleg az északi harctéren hősi halált halt. A részletek még hiányoznak. A hős a veszprémi megyei Szentgálon született 1886. szeptember 1-én. A rend kötelékébe 1911-ben lépett és 1912-ben tett szerzetesi fogadalmat. A legutóbbi időben a boldogasszonyi zárkában tartózkodott és a szerzetesi fegyelemnek, kedvességnek és szeretetreméltóságnak volt példaképe.

*** Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy *Haravicz Ernő* székelyhídi lakos családi nevét *Biró*-ra változtassa.

*** Halálozás.** Dánfalvi özv. *Károssy Sándorné* szül. *Mihályfy Eszter* f. hó 24-én éjjel fel 1 órakor rövid szenvedés után életének 76 ik évében meghalt. Temetése ma, 26-án lesz a Lukács György-utca 56. számú gyászháztól.

*** A Golem a Vigadóban.** A lexikonokból lép ki ma a nagy fehérvászonra a Golem. A lexikon szerint Jude Becellel rabbi 1609-ben mindent elvégeztetett ezzel az emberi formává alakított agyagtömeggel. A szenzációs felvétel jelenleg Nagyváradon van és ma és holnap kerül bemutatóra a Vigadóban. Az óriási érdeklődés közepette érkező rendkívül művészi kép bizonyára emlékezetes mozi-estélyeket fog aratni Nagyváradon.

*** Életbe lépett postai ügynökség.** A Biharvármegyei Ant községében 1914. évi december hó 2-ika óta ideiglenesen szünetelő postai ügynökség folyó évi március hó 1-én újból életbe lép. A posta ügynökség kézbesítési köre Ant községre, Baglyos, Csipkés, Piter és Nagymező pusztákra terjed ki.

*** Felhívás a férfiszabó és nőiszabó iparosokhoz.** Tisztelettel van szerencsém az összes szabó iparosokat értesíteni, hogy a szakmájukba vágó rendkívül fontos ügyben 26-án, azaz ma, péntek este félkilenc órakor az Ipartestület helyiségében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad 1915 február 25. Tisztelettel *Czeglédy Jeremiás, ipartestületi elnök.*

*** Katona-temetés.** *Marczin Vos,* róm. kath. lengyel legionáriust a csapatkórház halottas kamarájából ma, 26-án délelőtt 10 órakor fogják a Rulikovszky temetőben eltemetni.

x Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02

*** A Polgári takaré- és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9-12-ig kiliztetnek.**

*** Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknek 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. *Nagyváradai Ipartestületi Hitelszövetkezet. Mezey Mihály u. 4.*

*** Kiadó a Nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.**

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. *Hungária cipőgyár r.t.*

x Családi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő **Theák** kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x Kiadó lakások. A kamara székében, (Teleki u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár pere alatt teához, a Farkas-féle **Rumkivonattal.** Ara utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

x Kiadó lakás. Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Legújabb táviratok.

Újabb 15000 orosz fogoly.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, február 25. Nagy főhadiszállás jelenti: Champegnemben az ellenség folytatta kétségbeesett támadásait, melyek azonban ép úgy, mint az előzőek a harcra vett nagy erők ellenére is legesekélyebb siker nélkül maradtak. Különben uvezetesebbü jelenteni való nincs.

Keleti hadszíntér.

Niemen Bobr és Narev mentén a harcok tovább folynak.

Prasznisz várszerűen kiépített várost tegnap a kelet poroszországi tartalékesapatok szívós harcok után rohammal elfoglalták. Több mint tizezer hadifogoly és több mint husz ágyú, nagy gépfegyverraktár és igen sok hadiszer jutott kezünkre. A Visztulától északra vivott egyéb harcokban a legutóbbi napokban ötezer orosz ejtettünk foglyul. Lengyelországnak a Visztulától délre eső részében az oroszok ötszörös túlerővel végrehajtott támadás után elfoglalták Bolimovtól délkeletre eső Mogily külső erődöt. Egyéb-ként nincs ujság.

Megemlítésre érdemes, hogy az ötvenhetedik orosz tartalék hadosztálynak Augusztowtól elfogott parancsnoka a német tisztektől azt kérdezte, igaz e, hogy a németek által ostromolt Antwerpen nemsokára el fog esni. Midőn azután felvilágosították őt a nyugati hadszíntéri helyzetről, nem akarta elhinni, hogy a német nyugati haderő francia földön áll. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Háromezer fogoly a Kárpátokban.

Budapest, február 25. (Hivatalos.) Orosz-Lengyelországban nincs változás. Nyugat-galiciai arcvonalon egyik harci csoportunk előretörésével Grybowtól keletre az oroszoktól néhány támaszpontot elragadott. — Ötszázhatvan orosz foglyot ejtett és hat géppuskát zsákmányolt. A Kárpátokban ismét erősen esik a hó, ami a harci tevékenységet befolyásolja. Az általános helyzet nem változott. Dnyesztvertől délre folyó ütközetekben csapataink támadása sikeresen halad előre. Folyó hó huszonnegyedik és huszonkettediki harcokban tíz tisztet és háromezer-háromszázharmincyole főnyi légénységet fogtunk el. Bukovinában nincs változás. Hőfer. (Min. sajtóosztály.)

A lemergi utasok utlevele.

Bukarest, február 25. (Tud. táv.) Az itteni orosz követ nem látta-mozza többé a Lembergbe menő utasok utlevelét. Az oroszok számitanak Lemerg kiürítésére.

Anglia elkoboz.

Genf, február 25. (Tud. táv.) A párisi Journal szerint Churchill kijelentette, hogy Anglia és Franciaország Németországnak minden hájóját el fogja kobozni.

Tisza a királynál.

Budapest, febr. 25. Tisza István miniszterelnök ma kihallgatáson jelent meg a királynál.

Beszüntetik a hajóstársaságok az üzemet.

Kopenhága, február 25. A Politiken jelentése szerint február 23-ig huszonnégy angol hajóstársaság szüntette be az üzemet Londonban 11000, Luezpóban 16000 matróz van állás nélkül.

Sikerek Duklánál.

Budapest, február 25. A duklai harcok veszítették eddigi borzalmas heveségükből. Az elmúlt éjjel csapataink Felsővízköznel tizenegyszeres szuronyroham után egy igen fontos magaslatot foglaltak el.

SZÍNHÁZ**Heti műsor.**

Péntek: Erdészleány (Sz. Zsigmondy Annával)
Szombat délután: Hazafias kabaré; este: Troubadour. (Diszeloadás.)
Vasárnap délután: Vilmos huszárok; este: Művész-est.

Az Asszonyfaló. Az Asszonyfaló került elő hosszas hallgatás után a múlt évek műsordarabjai közül s a nem nagy számú közönség szívesen fogadta a kellemes zenéjű operett felújítását. A repriz csaknem teljesen új szereposztásban került színre s a főszereplők igazán nagy ambícióval játszottak. Maros őrnagy alakjában Sik most is tetszett, Görög Olga a szokott szépen énekelt. Kedves pár volt Lakatos Ilonka és Perényi; Perényi különben mindjobban behizelgi, illetve bejátsza magát a közönség kegyeibe. — Kiválóan derűt keltő volt Farkas Pál a tisztiszolga alakjában s kupléival is kellemesen élénkítette a hangulatot. Nem szabad megfeledkeznünk T. Pogány Jankáról sem, aki komikumával szintén fokozta az előadás gördülékenységét.

Az erdészleány. Ma ismét Sz. Zsigmondy Anna urasszony lép fel a Szigligeti színházban és ez alkalommal az Erdészleány címszerepét játssza. A kedves reprizre nagy ambícióval készült az operette együttes, amelynek tagjai közül Görög Olga, Medgyaszay Jenő, Leóvey Leó, Bretán, T. Pogány Janka, Farkas Pál és Perényi játszanak kitűnő szerepeket. A közönség a legnagyobb érdeklődést tanúsítja az előadás iránt.

IRODALOM

A Nagyszonyunk című kitűnő képes leánylap legutóbbi száma a következő pompás tartalommal jelent meg: Emlékezősek egy rég elhantolt sir felett. Irta: Ebeczky Elemér. Magyar katonák dala. A tél hárterein. Arany érdemkereszt. Irta: Blaskó Mária. . . . Messze bérceken. Költemény. Irta: Gyomlay László. Nini a nyíl. Pipiske a háborúról. Barátomhoz. Költemény. Irta: Róna Tibor. Az erdei leány. Regény. Irta: Gyulay Ádám. Gyertyaszentelő . . . áldozatszentelő. A kék madár. Carneval a választáson. Amica, Csipsz és az aviatika. Kakuk

Piroska naplója . . . Magunk között. Uj pályázataink. Rovatok. A szerkesztő üzenetei. Nagyszonyunk előfizetési ára egy évre 4 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Damjanich-u 50. sz.

Igazságszolgáltatás.

Ha a haragosok találkoznak. Régóta haragban élt Kolozsi Sándor Gáspó Istvánnal Szentpéterszeg községben. A harag olyan nagy volt már közöttük, hogy már nem egyszer birokra is mentek. Allandó volt a veszekedés a két ember között. Így veszekedtek a múlt év április 11-én este is. A veszekedés Kolozsi Sándort annyira fel-dühösítette, hogy haragjában háromszor rá-lőtt fegyverével Gáspó Istvánra. Ez alkalommal jelen volt a veszekedésnél Kolozsiné is és ez is hangosan biztatta a férjét, hogy lölje le a kutya Gáspót. A lövések közül egy talált és ez Gáspó Istvánt a lábán meg-sebesítette. Az ügyészség Kolozsi Sándor ellen szándékos emberölés kísérlete miatt, felesége ellen pedig az erre való felbujtás miatt emelt vádat a esküdtbíróóság Kolozsi Sándort és feleségét bűnösnek mondta ki és Kolozsi Sándort két és fél évi, feleségét egy évi és három havi fegyházra ítélte.

SZERKESZTOI PÓSTA.

K. S Nem tudjuk, mennyiben lehet fontos önmre nézve azoknak a galíciai firmáknak a vallása, akik ellen mint névleg menekültek, valóságban mint uszorások ellen a budapesti államrendőrség kénytelen teljes erővel megvédeni a főváros lakosságát. Hogy azonban kérdése válasz nélkül ne maradjon, közöljük, hogy e hiénák leendő élettrajziói egyetlen hősüknél sem fognak megemlekezni azok — keresztlevéléről

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók
Weiszberger és Társa
tüzifa telepén, a nagyváradi-
velencei vasutállomásnál.

Telefon: 683.

SALVATOR

SÖR kimérése
megkezdődött

a "Széchenyi szálloda"
éttermében.

A filmtechnika eseménye**A VIGADÓ mozgó-színházban**

(Sas passzás, február hó 26-27-én, pénteken először és szombaton másodszor, előadások kezdete délután 5 órakor, 7 és 9 órakor új előadások)

A Gólem

A képzelőtehetséget legjobban szórakoztató, minden eddigi történetet felülmuló filmjáték 5 felvonásban, amely az egész világon a leghevesebb érdeklődést váltotta ki a nézők millióiból s alakítójának, a híres Wegener Pál német művésznak hervadhatatlan sikereket szerzett.

Mi az a Gólem?

Szószerint idomtalan tömeg egy agyagból készült emberi alak, amellyel a nép monda eszerint a prágai zsidó rabbi, Jude Becallel 1609-ben mindent elvégeztetett s magát kiszolgáltatta. A Révai Nagy Lekszikon szerint ez nem mese, hanem valóság volt s maradványait ma is őrzik a prágai Altneu zsinagógában a padláson. Gólem annyit is jelent zsidóul, hogy együgyű, bárdolatlan ember.

Mindkét előadáson a helyárak nem felemeltek, hanem rendesek. Páholy 1-20., — első-hely 1., — második-hely 60. — harmadik-hely 40. fillér.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
4229—915. sz.

Hirdetmény.

A tengeri készletek bejelentése tárgyában.
Nagyvárad város r. kapitányi hivatala a földművelésügyi miniszter 6080. eln. sz. rendelete alapján közhírré teszi, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter ur a közlélemzés és az állattenyésztés érdekének minden eshetőségére számító biztosítása céljából felhatalmazza az országos gazdasági bizottságot arra, hogy azoktól a kik felesleges tengeri készleteiket fel ajánlják f. évi március hó 1-ig nagyobb mennyiségű tengerit vásároljon.

Azért tehát felhívom a termelőket, hogy tekintettel az idő rövidségére haladéktalanul jelentsék be a rendőrkapitányságon, hogy milyen mennyiségű tengerit akarnak az országos gazdasági bizottság részére eladni? A bejelentés átvételével Réz Bertalan tb. alkaptány (rendőrség földszint 34. sz.) biztosi meg.

Az orsz. gazdasági bizottság az m. kir. miniszterium 610. sz. rendelete alapján f. évi márc. hó 1-ig az önként jelentkezőktől megvett tengeriért a magánforgalomra nézve hatóságilag megállapított legmagasabb áraknál többet, és pedig közönséges és lófogú vagy kevert tengeriért mázsánként 27 koronát, a einquantin florentini, putyi és fehér gömbölyű tengeriért mázsánként 30 koronát fizet.

A megvett tengerit az eladó egészséges minőségben időszakilag száraz, morzsolt és rozstált állapotban — a rendelkezésére adott zsákokban vagy nyílt fuvarban akkor köteles a legközelebbi vasuti vagy hajóállomásra szállítva átadni, amikor erre felhívatik.

A megvett tengeri ára az átvételkor készpénzben azonnal kifizetetik és készpénz fizetés nélkül az eladó a tengerit nem köteles átadni.

Minden eladó akkor, amikor tengerije már száraz és szállítható a hatóságnak köteles ezt azonnal bejelenteni, Az átvétel április vagy május hónapban történik s a vételárban a közönséges lófogú vagy kevert tengerinél havonként 1 korona 50 f. többlet jár az eladónak.

Az eladó készletek azonnali bejelentésére a gazdaközönség figyelmét felhívom, figyelmeztetem arra is, hogy ha ezen az uton március hó 1-ig nem sikerül az egész szükségletet biztosítani a m. kir. földművelésügyi miniszter ur kénytelen lesz a kényszer rekvirálást elrendelni, de nem a jelen rendelkezésben megajánlott kivételes árakon, hanem a hatóság által megállapított árak alkalmazásával. A rekvirálást pedig az olyan tengeritermő vidéken fogja végrehajtani, ahonnan önkéntes eladásra aránylag kevés készletet jelentettek be.

Nagyvárad, 1915. február 20.

Rendőrfőkapitányság.

Bevonulási póthirdetmény.

A népfőlkelésre kötelezetteknek az 1878., 1879., 1880., 1881. és 1882. évben született népfőlkelésre kötelezett magyar állampolgárok, kik az 1914. évi november hó 16-tól december 31-ig terjedő időben megtartott népfőlkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfőlkelési fegyveres szolgálatra alkalmassáknak találtattak az 1915. évi január havában 400—eln. 18. szám alatt kiadott bevonulási hirdetmény rendelkezéseitől eltérőleg nem 1915. évi március 1-én, hanem

1915. évi március hó 15-én

— amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfőlkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő kerületi parancsnokság székhelyére tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

A fent megjelölt évfolyamokhoz tartozó és a szatmár-német-i, besztrecbányai, kassai, és egri m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területén tartott bemutató szemle alkalmával alkalmassáknak osztályozott azon népfőlkelésre kötelezettek, kik népfőlkelési igazolványi lappal el nem láttattak, születési évfolyamukhoz képest a fent megjelölt időben a tartózkodási hely honvéd kiegészítő parancsnokságához vonulnak be.

Azon népfőlkelésre kötelezettek, kik az iglói, munkácsi, ungvári és máramaroszi m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területéről népfőlkelési tényleges szolgálatra még időelőtt behívattak, de később „bizonytalan időre” szabadságot kaptak, abban az esetben, ha időelőtt behívó jeggyel népfőlkelési fegyveres szolgálatra be nem hivattak, szintén a fent említett időpontban tartoznak bevonulni.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg meleg takarót, meleg alsó és felső ruhát, meleg harisnyát, meleg keztyűt, kötött ujjas mellényt, téli kabátot, erős labbit és háti zsákot, de mindenesetre evőeszközt, evőeszközét és 2 napi ételmet hozzanak magukkal.

A bevonulás alkalmával a népfőlkelési igazolványi lap birtokosa a vasuton harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfőlkelési igazolványi lap azonban a vasuti, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon alkalmassáknak talált népfőlkelésre kötelezettek, kik részére népfőlkelési igazolványi lap nem állított ki, a községi előjárásig ingyenes vasuti utazásra jogosító igazoló jeggyel látja el. (Védőtörvény ut. III. rész. 29. §)

Azon behívott népfőlkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetett elő s a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-cz. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfőlkelésre kötelezett tényleges szolgálatra történő bevonulása után csak azon csapattesthez kérheti felvételét, ahova mint népfőlkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dársó-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától

Tájékoztató.

a közönség és az árusok részére az alábbi élelmi cikkek piaci áráiról, amely ára úgy az eladó mint a vevő közönség részéről a rendőrhatalóság maximálisan elfogadható.

Eme piaci árak hatálya folyó hó 21-től 28-ig terjed.

Hús és zsirneműek: marhahús kg.-kint 192 fill., sertéshús kilója 260 fill., haj kilója 300 fill., szalonna 280 fill., borjúhús eleje 240 fill., borjúhús hátulja 280 fill., zsir kilója 300 fill.

Tejnémetek: tej 1 liter 28—32 fillér, tejfel 100—120 fill., tehénturó 1 kg. 120—140 fill., juhturó 200 fill.

Főzélékek: burgonya 1 kg 9—10 fill., bab fehér 52—56 fill., egy liter, bab tarka 48—50 fill. egy liter, foghagyma 120 fill. kilója, vörshagyma kilója 60 fill., tengeri 1 kg. 24 fill., tengeri 1 liter 20 fill., savanyu káposzta 1 kg. 20—24 fill., nyers fejcs 1 db 40—48 fill.

Kenyér és liszt: főzöliszt 1 kg. bolti ára 60 fill., hadiliszt 1 kg 49 fill., hadikenyer 1 kg félbarna 56 fill., hadikenyer 1 kg. egészbarna 46 fill.

Tojás darabja 8—9 fill.

Hal: nagy kilónként 200 fill., kesi kilónként 60 fillér, közép kilónként 180 fillér

Midőn ezen árakat, melyek a lakás- és élelmezésügyi bizottság legutóbbi üléséből kitolyólag állapították meg, a rendőrkaptányi hivatal a vevőközönség és a piaci árusok tudomására hozza, felhívja a vevőközönséget, hogy vásárlásaik alkalmával szigorúan ragaszkodják a fenti árak betartásához, mert ellenkező esetben a rendőrhatalóságnak a tekintetbeni jóindulatu intézkedése eredménytelen marad.

A piaci árusokat pedig figyelmeztetjük, hogy a jelenlegi helyzetet a fogyasztó közönség kizsákmányolására ki ne használják, mert felmerülő panasz esetén az 5600—1914 belügyminiszteri körrendelet értelmében büntettni fognak.

Végül figyelmeztetnek a kereskedők hogy a piacon vizontárusításra vásárolniok nem szabad.

Nagyvárad, 1915 febr. 19.

Rendőrkaptányiság.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

**Szent István
védjegyre.**

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pável-utca 26.
TELEFON 75. Kapható minden füszer és csemegekereskedésben.